

آثار

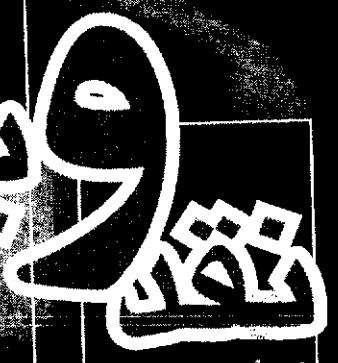
محمد رضا احمدی

شاعر و نویسنده



پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پستال جامع علوم انسانی

میرزا



سازمان اسناد و کتابخانه ملی

زنگی‌نامه احمد رضا احمدی

احمدرضا احمدی متولد کرمان است. ذوق کودکی اش او را در بزرگسالی به شعر و شاعری کشاند. آشنایی او با شعر و ادبیات کهن ایران و شعر نیما، دستمایه‌ای شد تا حرکتی متفاوت را در شعر معاصر پی‌ریزی کند. خودش در خصوص تولدش می‌گوید:

«در ساعت ۱۲ ظهر دوشنبه، ۳۰ اردیبهشت ۱۳۱۹، در کرمان متولد شدم. پدرم در خارج از شهر کرمان با چههای داشت که در خانواده ما به آن می‌گفتند: «خانه بیرونی». من در خانه بیرونی به دنیا آمدم. این باعچه حوضی سنگی داشت که آب آن از چاه آب پر می‌شد. با «گاوگرد» آب را از عمق زمین بیرون می‌آوردند. حوض از ساروج بود. درین، هیچ یک از آن کسانی که در روز تولد من بودند، اکنون در این جهان نیستند. خاندانم در کرمان از اعقاب «حاج احمد فقیه کرمانی» بودند. پس از تولد من «خانه بیرونی» را ترک کردیم و به خانه دیگری در مجاورت کارخانه برق کرمان نقل مکان کردیم. در خانه تازه، درخت انار داشتیم که برادرم برای نجات انارها از نوک زدن کلاغ‌ها، انارها را درون کیسه‌های پارچه‌ای می‌گذاشت. شاید من تمام تابستان در بالای درخت‌های انار بودم. باعچه‌ها انبوه از گل‌های اطلسی و شب‌بو، شهر کویری و گل‌ها در غروب‌ها تجلی داشتند. ماههای اسفند در حیاط این خانه، مادرم با زنان همسایه، برای عید نوروز شیرینی می‌پخت. در کلاس اول ابتدایی هم مرا به دبستان «کاویانی» که متعلق به زرتشنیان کرمان بود، فرستادند. روزهای خوش

بیماری تب راجه گرفتم و در استانه مرگ بودم. از تهران با طیاره برای من پنی‌سیلین می‌آوردند. در کرمان بیخ نبود که پنی‌سیلین را درون آن بگذارند. بالاخره معالجه شدم. روزهای خوشی بود، شب‌های پایان ناپذیر کویری. اما پدرم صبحی از خواب برخواست، یکی از چشمانتش ناییننا شد و آن شوخ دیدی ناگهان خاموش شد. در کرمان، پژشک متخصص چشم نبود و به تهران آمدیم. دیگر چهره تلغی روز و شب را دیدم. حوادث کودکی در کرمان بر حافظه من و شعر دوید و حافظه مرا فتح کرد. هنوز هم گاهی آن روزها را در خواب می‌بینم. سال ۱۳۴۶ بود و من هفت سال داشتم. پایتخت بی‌رحم بود. خانه بیرونی هم به غارت رفت. به تهران کوچ کردیم. آن سال زمستان شگفت بود. سرما بیداد می‌کرد. خانه ما در خیابان ایران بود؛ شاید سیاسی ترین محله تهران.»

احمدی دوره دبیرستان را در دارالفنون گذراند. وی در خصوص تأثیرات دوران تحصیل در این دبیرستان می‌گوید:

«بعدها دانستم که این مدرسه و آن هم شاگردی‌ها روزها و شعر مرا ساختند. این تجربه را هنگامی دانستم که دو سال به دبیرستان هدف که متعلق به طبقات مرفه بود، رفتم.»

وی در خصوص وقایع مهم سیاسی روزگارش می‌گوید:

«از حوادث جالب روز گار آن بود که ۲۸ مرداد ۳۲، مقطع پایان دوره ابتدایی و ۱۶ خرداد ۴۲، مقطع پایان دوره متوسطه من بود.»

احمدی در خصوص گروه طرفه و فعالیت‌هایش در این خصوص هم می‌گوید:

«سال ۱۳۴۳ بود و گروه طرفه تشکیل شد که گروهی ادبی بود. من بودم و نادر ابراهیمی،

عطر گل‌های اطلسی، غروب‌ها با فامیل که در کنار حوض، روی فرش‌های زیبای کرمانی نشسته بودیم، ما را احاطه می‌کرد. گرامافون کوک بود و... در کودکی از یکی از همبازی‌هایم

مهرداد صمدی، اسماعیل نوری علاء، محمدعلی سپانلو، غفار حسینی، اکبر رادی، جعفر کوش آبادی، مریم جزایری و جمیله صمدی. فکر تشکیل گروه، از مهرداد صمدی بود که تازه از لندن برگشته بود. اولین کتاب‌هایی که توسط طرفه چاپ شد، کتاب روزنامه شیشه‌ای من بود و چهار کوارتالیوت، به ترجمه مهرداد صمدی. بعد کتاب افول اکبر رادی بود. دو شماره جنگ هم چاپ شد؛ شماره اول با گوشش من و مهرداد صمدی انجام شد. مقدمه شماره اول را من نوشتیم که امضا نکردم. شماره دوم را نوری علاء چاپ کرد.

احمدرضا احمدی نخستین مجموعه شعرش را با عنوان «طرح»، در سال ۱۳۴۰ منتشر کرد که توجه بسیاری از شاعران و متنقدان دهه ۴۰ را جلب کرد. پس از آن بود که به یکی از شاعران تاثیرگذار معاصر بعد از نیما و شاملو، در میان شاعران پس از خود مبدل شد. اهمیت شعر احمدی در از میان برداشتن مرز بین شعر و نثر در ساختار زبان است که سال‌ها در تعریف‌های کلاسیک، هر دو را در یند کشیده بوده. از این نظر، احمدی در کنار شاملو قرار می‌گیرد. حضور فعال وی در عرصه شعر، ادبیات کودکان، دکلمه، شعر و هنر سینما از او چهره‌ای حرفه‌ای در ادبیات و هنر معاصر ساخت.

احمدرضا احمدی در این عرصه به کارهای دیگری نیز پرداخته است؛ مسئولیت مرکز تولید صفحه و نوار کانون و عضویت در هیأت داوران جشنواره بزرگ برگزیدگان ادبیات کودک و نوجوان، با رأی اعضای انجمن نویسندهای کودک و نوجوان، از جمله فعالیت‌های احمدی است.

احمدرضا احمدی، در سال ۱۳۴۸ کتاب «من» حرفی دارم که فقط شما بچه‌ها باور می‌کنید» را در کانون پرورش منتشر کرد و پس از آن، به

ترتیب کتاب «هفت کمان و هفت رنگ» را در سال ۱۳۶۴ به چاپ رساند که به زبان کردی نیز منتشر شده است.

کارنامه ادبی - فرهنگی - هنری احمدرضا احمدی (به قلم خودش)

در قلمرو شعر - نثر

۱. طرح، سال انتشار: ۱۳۴۱ - تهران - ناشر: احمد رضا احمدی. مجموعه شعر.

۲. روزنامه شیشه‌ای، سال انتشار: ۱۳۴۲ - تهران - ناشر: انتشارات طرفه. مجموعه شعر.

۳. وقت خوب مصائب، سال انتشار: ۱۳۴۷ - تهران - ناشر: انتشارات زمان. مجموعه شعر.

۴. من فقط سپیدی اسب را گریستم، سال انتشار: ۱۳۵۰ - تهران - ناشر: دفترهای زمانه. مجموعه شعر.

۵. ما روی زمین هستیم، سال انتشار: ۱۳۵۲ - تهران - ناشر: انتشارات زمان. مجموعه شعر.

۶. نثرهای یومیه، سال انتشار: ۱۳۵۹ - تهران - ناشر: احمد رضا احمدی. مجموعه شعر.

۷. هزار پله به دریا مانده است، سال انتشار: ۱۳۶۴ - تهران - ناشر: نشر نقره. مجموعه شعر.

۸. قافیه در باد گم می‌شود، سال انتشار: ۱۳۶۹ - تهران - ناشر: پارنگ. مجموعه شعر.

۹. همه آن سال‌ها، سال انتشار: ۱۳۷۱ - تهران - ناشر: نشر مرکز. مجموعه شعر.

۱۰. لکه‌ای از عمر بر دیوار بود، سال انتشار: ۱۳۷۲ - شیراز - ناشر: انتشارات نوید شیراز. مجموعه شعر.

۲۱. عزیز من، سال انتشار: ۱۳۸۳ - تهران - ناشر: نشر افکار. مجموعه شعر.
۲۲. ساعت ۱۰ صبح بود، سال انتشار: ۱۳۸۵ - تهران - ناشر: نشر چشم. مجموعه شعر.
۲۳. چای در غروب جمعه روی میز سرد می‌شود، سال انتشار: ۱۳۸۶ - تهران - ناشر: نشر ثالث. مجموعه شعر.
اشعار من به زبان‌های آلمانی، اردو، فرانسه، انگلیسی، ایتالیایی، عربی، ریاضی و اسپانیایی ترجمه شده است. ناصر صفاریان از زندگی من فیلمی ساخته است با نام «وقت خوب مصائب».
- در قلمرو ادبیات کودکان:**
۱. من حرفی دارم که فقط شما بچه‌ها باور می‌کنید، تصویرگر: عباس کیارستمی، سال انتشار: ۱۳۴۸، ناشر: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.
 ۲. هفت کمان هفت رنگ، تصویرگر: هوشنگ محمدیان، سال انتشار: ۱۳۶۴، ناشر: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.
 ۳. هفت روز هفته دارم، تصویرگر: محمدرضا دادگر، سال انتشار: ۱۳۶۴، ناشر: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.
 ۴. تو دیگر از این بوته هزار گل سرخ داری، تصویرگر: فردوس ابراهیمی فر - مینا ضرایی، سال انتشار: ۱۳۶۸، ناشر انتشارات فتحی.
 ۵. نوشتمن باران، باران بارید، تصویرگر: فردوس ابراهیمی فر، سال انتشار: ۱۳۶۸، ناشر انتشارات یگانه عکاس در حیاط خانه ما منتظر بود.
 ۶. تصویرگر: نسرین خسروی، سال انتشار: ۱۳۶۹، ناشر: سازمان همگام با کودکان و نوجوانان.
 ۷. روزهای آخر پاییز بود، تصویرگر: فرح
۱۱. ویرانه‌های دل را به باد می‌سپارم، سال انتشار: ۱۳۷۳ - تهران - ناشر: نشر زلال. مجموعه شعر.
۱۲. از نگاه تو زیر آسمان لاجوردی، سال انتشار: ۱۳۷۶ - تهران - ناشر: سازمان همگام. مجموعه شعر.
۱۳. حکایت آشنا بی من...، سال انتشار: ۱۳۷۳ - تهران - ناشر: نشر ویدا. نثرهای درباره فروغ فرخزاد - شهراب سپهری - فیروز شیروانلو - مهدی اخوان ثالث - ابراهیم گلستان - مرتضی ممیز - مهدی خالدی - بیژن جلالی - آیدین آغاشاوو - شهراب شهید ثالث - کیومرث صابری - بهمن مخصوص - مسعود کیمیایی - پرویز دولایی - عبدالرحیم احمدی - مرتضی فرجیان. مجموعه نثر.
۱۴. عاشقی بود که صحنه‌گاه دیر به مسافرخانه آمده بود، سال انتشار: ۱۳۷۸ - تهران - ناشر: نشر سالی. مجموعه شعر.
۱۵. گزیده اشعار، سال انتشار: ۱۳۷۹ - تهران - ناشر: کتاب نیستان. مجموعه شعر.
۱۶. هزار اقاقيا در چشمان تو هیچ بود، سال انتشار: ۹۷۳۱ - تهران - ناشر: نشر ماهربیز. مجموعه شعر.
۱۷. یک منظومه دیریاب در برف و باران یافت شد، سال انتشار: ۱۳۸۱ - تهران - ناشر: نشر ماهربیز. مجموعه شعر.
۱۸. کتاب منتخبات، سال انتشار: ۱۳۸۱ - تهران - ناشر: نشر افکار. مجموعه شعر.
۱۹. هزار پله به دریا مانده است، چاپ دوم، سال انتشار: ۱۳۸۲ - کرمان - ناشر: نشر فانوس... مجموعه شعر.
۲۰. نثرهای یومیه، چاپ دوم، سال انتشار: ۱۳۸۲ - کرمان - ناشر: نشر فانوس. مجموعه شعر.

۱۸. همه آن قایق‌های کاغذی، تصویرگر: ابوالفضل همتی آهوی، سال انتشار: ۱۳۸۴، ناشر: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.
۱۹. رنگین کمانی که همیشه رخ نمی‌داد، تصویرگر: محمدعلی بنی‌اسدی، سال انتشار: ۱۳۸۴، ناشر: نشر کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.
۲۰. روزی که مه بی‌پایان بود، تصویرگر: شراره خسروانی، سال انتشار: ۱۳۸۴، ناشر: نشر شباویز.
۲۱. برف هفت گل بنفشه را پوشانده بود، تصویرگر: مریم مبصری، سال انتشار: ۱۳۸۴، ناشر: نشر فرهنگ گستر.
۲۲. پسرک تنها روی برف، تصویرگر: مریم مبصری، سال انتشار: ۱۳۸۵، ناشر: فرهنگ گستر.
۲۳. شب روز اول و صبح روز هفتم، تصویرگر: محمدرضا لواسانی، سال انتشار: ۱۳۸۵، ناشر: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.
۲۴. بهار بود، تصویرگر: شراره خسروانی، سال انتشار: ۱۳۸۵، ناشر: نشر شباویز.
۲۵. باز هم نوشتمن صبح، صبح شد، تصویرگر: لیلا یوسفی، سال انتشار: ۱۳۸۶، ناشر: نشر شباویز.
۲۶. قاصدک و قاصدک‌ها، ناشر: نشر شباویز.
۲۷. در یک صبح مه‌آلود، ناشر: نشر شباویز.
۲۸. دیگر شب کامل بود، ناشر: شباویز.
۲۹. چهار مهمان، ناشر: نشر شباویز.
۳۰. پسرک، سبد حصیری، فرفه‌های رنگین، ناشر: کانون پرورش فکری کودکان اصولی، سال انتشار: ۱۳۶۹، ناشر: سازمان همگام با کودکان و نوجوانان.
۸. در بهار پرنده را صدا کردیم جواب داد، تصویرگر: فرح اصولی، سال انتشار: ۱۳۶۹، ناشر: سازمان همگام با کودکان و نوجوانان.
۹. خرگوش سفیدم همیشه سفید بود، تصویرگر: فرح اصولی، سال انتشار: ۱۳۶۹، ناشر: سازمان همگام با کودکان و نوجوانان.
۱۰. حوض کوچک، قایق کوچک، تصویرگر: نفیسه شهدادی، سال انتشار: ۱۳۷۰، ناشر: سازمان همگام با کودکان و نوجوانان.
۱۱. در بهار خرگوش سفیدم را یافتم، تصویرگر: نفیسه ریاحی، سال انتشار: ۱۳۷۰، ناشر: نشر مرکز. این کتاب در سال ۱۳۷۰ از طرف شورای کتاب کودک «کتاب سال برگزیده سال» انتخاب شد. در سال ۱۳۸۵ نیز به زبان ارمنی ترجمه شد.
۱۲. خواب یک سیب، سیب یک خواب، تصویرگر: ابوالفضل همتی آهوی، سال انتشار: ۱۳۷۳، ناشر: سازمان همگام با کودکان و نوجوانان.
۱۳. شب یلدای قصه‌ی بلندترین شب سال، تصویرگر: فرح اصولی، سال انتشار: ۱۳۷۶، ناشر: سازمان همگام با کودکان و نوجوانان.
۱۴. اسب و سیب و بهار، تصویرگر: کریم نصر، سال انتشار: ۱۳۷۱، ناشر: انتشارات مادریز.
۱۵. در باغچه عروس و داماد روییده بود، تصویرگر: مرجان وفاییان، سال انتشار: ۱۳۸۲، ناشر: نشر نظر.
۱۶. نوشتمن باران، باران بارید، تصویرگر: علی مفاخری، سال انتشار: ۱۳۸۴، ناشر: نشر شباویز.
۱۷. نشانی، تصویرگر: شراره خسروانی، سال

آماده:

- نام «گلستانه»
۲. خواندن اشعار سهراب سپهری، در کاستی به
نام «ایات تنهایی»
۳. خواندن اشعار نیما یوشیج، در کاستی به نام
«در شب سرد زمستانی»
۴. خواندن اشعار «قیصر امین پور»، در سی دی به
نام فاصله
و خواندن اشعار مختلف در ۱۰ کاست.
۵. در فیلم‌های «تار و نی»، اثر سعید ابراهیمی فر و
«بانوی بهشت»، اثر خانم رخشان بنی‌اعتماد،
گویندگی کرده‌ام.
۶. خواندن اشعار احمد رضا احمدی، در کاستی به
نام «یادگاری».
۷. خواندن اشعار حافظ، در کاستی به نام «شرح
سوق»، با همکاری خانم ژاله علو.
- از سال ۱۳۴۹ تا سال ۱۳۵۸، مدیر تولید مرکز
تئیه صفحه و نوار، در کانون پرورش فکری
کودکان و نوجوانان بودم. در این مدت، این آثار
را تولید کردم:
با آثاری از: نیما یوشیج، احمد شاملو، نادر
نادرپور، فروغ فرجزاد، یدالله رویایی، نصرت
رحمانی، حافظ، مولوی، خیام، ابوسعید ابوالخیر
۱. مجموعه صدای شاعر که معرفی شعر معاصر و
شعر کلاسیک فارسی بود.
۲. مجموعه زندگی و آثار موسیقی‌دانان ایران و
جهان
۳. مجموعه آوازهای فولکلور ایران
۴. مجموعه کل ردیف موسیقی ایران
۵. مجموعه بازسازی تصنیفهای کلاسیک موسیقی
ایران
۶. مجموعه قصه برای کودکان. مجموعه‌های یاد
شده، به صورت صفحه و کاست تولید و در
تیرازهای وسیع، به بازار عرضه شد.

- و نوجوانان.
۳۱. سفر در شب، ناشر: کانون پرورش فکری
کودکان و نوجوانان.
۳۲. شب دوازدهم - خواب دوازدهم، ناشر:
زیتون.
۳۳. در باغ بزرگ باران می‌بارید، ناشر:
افق.
۳۴. قصه‌های پدر بزرگ، ناشر: افق.
در قلمرو ویراستاری و نمونه‌خوانی،
غلطگیری، صفحه‌آرایی و انتخاب
ناشر:
۱. مجموعه اثر فرامز پایور برای تار، با تنظیم مهرداد
دلنویزی، سال انتشار ۱۳۷۷ ناشر نشر ویدا.
۲. فرهنگ جامع اصلاحات موسیقی، تألیف فریدون
ناصری، سال انتشار ۱۳۷۸، ناشر انتشارات
روزنی.
۳. تاریخ موسیقی روس، تألیف فریدون ناصری،
سال انتشار ۱۳۷۹، ناشر انتشارات پژوهندۀ.
۴. ارکستراسیون، تأثیف کیان، ترجمه هوشنگ
کامکار، سال انتشار ۱۳۸۲، ناشر نشر افکار.
۵. آموزش آهنگسازی، تألیف جان هوارد، ترجمه
هوشنگ کامکار، سال انتشار ۱۳۸۳، ناشر نشر
افکار.
۶. یک قرن موسیقی مدرن، تأثیف پل گریفت،
ترجمه کیوان میرهادی، سال انتشار ۱۳۸۳
ناشر نشر افکار.
۷. هارمونی روس، تأثیف ای. دوبفسکی و دیگران،
ترجمه مسعود ابراهیمی، سال انتشار ۱۳۸۵،
ناشر نشر افکار.
۸. کنتریوان، تأثیف والتر پیستون، ترجمه هوشنگ
کامکار، ناشر نشر افکار، سال انتشار ۱۳۸۶.
در قلمرو دکلمه اشعار:
۱. خواندن اشعار سهراب سپهری، در کاستی به

در قلمرو گفت و گو

به صورت ضبط صدا:

۱. مهدی خالدی - پرویز یاحقی - مرتضی ممیز
- آیدین آغداشلو - داریوش آشوری - بیژن
- جلالی - کیومرث صابری - محمد رضا
- شجریان - پری صابری - سیروس طاهیان
- فریدون ناصری

به صورت ضبط صدا و تصویر:

۱. پرویز کلانتری، نقاش ۸ و ۹ خرداد ۱۳۷۴
- تصویربردار کامیار فاروقی
۲. علی تجویدی، موسیقی دان ۱۷ و ۲۰ خرداد ۱۳۷۴
- تصویربردار کامیار فاروقی
۳. حسین دھلوی، موسیقی دان ۲۶ و ۲۷ خرداد ۱۳۷۴
- تصویربردار کامیار فاروقی
۴. علی اکبر صنعتی، نقاش ۲۸ و ۲۹ خرداد ۱۳۷۴
- فریدون شهبازیان، موسیقی دان ۳۱ خرداد ۱۳۷۴
- تصویربردار کامیار فاروقی
۶. پروین دولت‌آبادی، شاعر ۱۸ شهریور ۱۳۷۴
- تصویربردار کامیار فاروقی
۷. بلوکی فر - نقاشی قهقهه‌خانه ۲۵ شهریور ۱۳۷۴
- تصویربردار کامیار فاروقی
۸. حسین پرنیا، معمار سنتی ۱۵ آبان ۱۳۷۴
- تصویربردار محمد رضا سکوت
۹. علیرضا مشایخی، موسیقی دان ۲۸ آبان ۱۳۷۴
- تصویربردار محمد رضا سکوت
۱۰. هوشنگ ظریف، موسیقی دان ۱ آذر ۱۳۷۴
- تصویربردار رضا مقدسی
۱۱. فرامرز پایور، موسیقی دان ۱۹ آذر و ۱۱ دی ۱۳۷۴
- تصویربردار محمد رضا سکوت
۱۲. فریدون ناصری، موسیقی دان ۲۱ آذر ۱۳۷۴
- تصویربردار محمد رضا سکوت
۱۳. ماهرالنقش، نقاش ۵ دی ۱۳۷۴ - تصویربردار

۱۴. همایون خرم، موسیقی دان ۶ و ۱۱ دی ۱۳۷۴
- تصویربردار محمد رضا سکوت
۱۵. مصطفی پورتراب، موسیقی دان ۱۶ دی ۱۳۷۴
- تصویربردار پرویز شهبازی
۱۶. جعفر شهری، نویسنده و محقق ۳۰ بهمن ۱۳۷۴
- تصویربردار محمد رضا سکوت
۱۷. عبدالحمد آیتی، مترجم ۱۱ اسفند ۱۳۷۴
- تصویربردار محمد رضا سکوت
۱۸. لطف الله مبشری، محقق موسیقی ۲ اسفند ۱۳۷۴
- تصویربردار محمد رضا سکوت
۱۹. دکتر اسلامی ندوشن، نویسنده، شاعر، محقق ۳ اسفند ۱۳۷۴
- تصویربردار محمد رضا سکوت
۲۰. منصور نریمان، موسیقی دان ۲۲ و ۲۳ تیر ۱۳۷۵
- تصویربردار محمد خدابخش
- محمد رضا سکوت
۲۱. خانم ارفع اطرافی، موسیقی دان ۲۶ تیر ۱۳۷۵
- تصویربردار محمد رضا سکوت
۲۲. محمد قاضی، مترجم ۲۸ تیر ۱۳۷۵
- تصویربردار محمد رضا سکوت
۲۳. فریدون مشیری، شاعر ۹ و ۱۰ دی ۱۳۷۵
- تصویربردار بوسف چاقری
- مجری این فیلم‌ها خانم فرشته طائریور و تهیه‌کننده آن‌ها، شرکت توسعه فضاهای فرهنگی شهرداری تهران بود.